

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 127/2017
02.03.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јанка Лазаревића, председника већа, Бате Цветковића, Драгана Аћимовића, Радослава Петровића и Милунке Цветковић, чланова већа, са саветником Марином Радосављевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због продуженог кривичног дела проневера из члана 364. став 2. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. Кривичног законика у стицају са продуженим кривичним делом фалсификовање службене исправе из члана 357. став 2. и 1. у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Горана Видаковића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Панчеву 2 К 17/16 од 18.05.2016. године и Апелационог суда у Београду Кж1 893/16 од 29.11.2016. године, у седници већа одржаној 02.03.2017. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Горана Видаковића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Панчеву 2 К 17/16 од 18.05.2016. године и Апелационог суда у Београду Кж1 893/16 од 29.11.2016. године, у односу на повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) и члана 439. тачка 2) ЗКП, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног, у преосталом делу **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Панчеву 2 К 17/16 од 18.05.2016. године, окривљени АА, оглашен је кривим због извршења продуженог кривичног дела проневера из члана 364. став 2. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. КЗ, у стицају са продуженим кривичним делом фалсификовање службене исправе из члана 357. ст. 2. и 1. у вези са чланом 61. КЗ, за које му је суд изрекао условну осуду тако што му је претходно утврдио за кривично дело из члана 364. став 2. у вези са ставом 1. у вези са чланом 33. и 61. КЗ казну затвора у трајању од 1 (једне) године, а за кривично дело из члана 357. став 2. и став 1. у вези са чланом 61. КЗ казну затвора у трајању од 8 (осам) месеци, те утврдио јединствену казну затвора у трајању од 1 (једне) године и 6 (шест) месеци, за коју је одредио да се неће извршити уколико окривљени у року од 4 (четири) године не изврши ново кривично дело. Истом пресудом, оштећеној Републици Србији, Министарству обране ВП 8486 Панчево, досуђен је део имовинскоправног захтева који се односи на главницу у износу од 1.208.786,10 динара, коју је окривљени АА дужан солидарно платити са осуђеним ББ, у року од шест месеци по правноснажности

наведене пресуде, док је за вишак имовинскоправног захтева који се односи на камату, оштећена упућена да исти оствари у парничном поступку. Такође, окривљени је обавезан да у корист буџетских средстава суда уплати на име паушала 10.000,00 динара и да плати трошкове кривичног поступка солидарно са осуђеним ББ у износу од 333.288,13 динара, у року од три месеца по правноснажности наведене пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 893/16 од 29.11.2016. године, одбијене су као неосноване жалба Вишег јавног тужиоца у Панчеву и жалба браниоца окривљеног АА, адвоката Горана Видаковића, а пресуда Вишег суда у Панчеву К 17/16 од 18.05.2016. године, је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости, благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Горан Видаковић, у смислу члана 485. став 1. тачка 1), са предлогом да Врховни касациони суд укине побијане пресуде и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, с тим да одреди да се поступак одржи пред потпуно измењеним већем или да побијане пресуде преиначи, тако што ће према окривљеном АА одбити оптужбу сходно одредби члана 422. тачка 2) ЗКП, или истог ослободити од оптужбе, јер нема доказа да је извршио кривично дело које му се ставља на терет.

Врховни касациони суд је на основу члана 488. став 1. ЗКП, доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, па је у седници већа коју је одржао без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је поднет захтев за заштиту законитости, те је након оцене навода у захтеву, нашао:

Бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости истиче да су побијане пресуде донете уз битну повреду одредаба кривичног поступка, јер постоје околности које трајно искључују кривично гоњење окривљеног АА, с обзиром да је ова кривичноправна ствар већ правноснажно пресуђена, јер јој је претходио дисциплински поступак против окривљеног у вези са истим догађајем, који је спроведен од стране Војног дисциплинског суда, у ком поступку је окривљени правноснажно осуђен због дисциплинског преступа из члана 160. тачка 1) и 7) Закона о војсци Југославије, и осуђен на дисциплинску казну заустављање у напредовању у трајању од две године.

Изнетим наводима, бранилац окривљеног, по налажењу овог суда, указује на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Међутим, према оцени Врховног касационог суда, ови наводи захтева се не могу прихватити као основани, а из следећих разлога:

Наиме, из списка предмета произилази да је против окривљеног АА, вођен дисциплински поступак на основу тада важећег Закона о војсци Југославије („Службени лист СРЈ“ број 43/94, 28/96, 22/99, 44/99, 74/99, 3/2002, 37/2002, „Службени лист СЦГ“ број 7/2005, 44/2005) и то због дисциплинског преступа несавесно и немарно вршење службе или обавезе у служби из члана 160. тачка 1) и немаран однос према повереној имовини из члана 160. тачка 7) Закона о војсци

Југославије, у ком дисциплинском поступку је окривљени за наведени преступ пресудом првостепеног Војног дисциплинског суда у Новом Саду I Дис 2/08 од 22.10.2008. године, осуђен на дисциплинску казну заустављање у напредовању у трајању од две године, која пресуда је потврђена пресудом Вишег војног дисциплинског суда II Дис 28/08 од 23.12.2008. године.

Кривични поступак против окривљеног АА, вођен је због продуженог кривичног дела проневера из члана 364. став 2. у вези става 1. у вези чл. 33. и 61. КЗ у стицају са продуженим кривичним делом фалсификовање службене исправе из члана 357. став 2. и став 1. у вези члана 61. КЗ, за која дела је окривљеном изречена условна осуда, тако што му је суд претходно утврдио појединачне казне затвора како је наведено напред у разлозима ове пресуде, те је утврђена јединствена казна затвора у трајању од 1 (једне) године и 6 (шест) месеци и истовремено одређено да се утврђена казна неће извршити уколико окривљени у време проверавања од 4 (четири) године не изврши ново кривично дело. Првостепена пресуда потврђена је пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 893/16 од 29.11.2016. године.

Имајући у виду напред наведено, у конкретном случају је неспорно да су против окривљеног АА, поводом истог животног догађаја, вођена два поступка и то дисциплински поступак, окончан пресудом првостепеног Војног дисциплинског суда Нови Сад I Дис 2/08 од 22.10.2008. године, која је потврђена пресудом Вишег војног дисциплинског суда II Дис 28/08 од 23.12.2008. године, којом је окривљеном изречена дисциплинска казна и кривични поступак који је правноснажно окончан пресудом Вишег суда у Панчеву 2К 17/16 од 18.05.2016. године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 893/16 од 29.11.2016. године, којом је окривљени оглашен кривим.

Одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП је прописано да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји, ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Устав Републике Србије у члану 34. став 4. гарантује правну сигурност у казненом праву, одредбом да нико не може бити гоњен ни кажњен за кривично дело за које је правноснажно пресудом ослобођен или осуђен, или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен, а којим забранама подлеже вођење поступка за неко друго кажњиво дело. Наведени принцип садржан је и у одредби члана 4. став 1. ЗКП којом је прописано да нико не може бити гоњен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно олобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена, или је поступак правноснажно обустављен.

Одредбом члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, прописано је да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе.

Европски суд за људска права је заузео становиште да се члан 4. Протокола 7. мора схватити на начин да забрањује казни прогон или суђење за друго дело у мери у којој оно произилази из истоветних чињеница или чињеница које су у суштини битно исте као и прво кажњиво дело за које је већ донета правноснажна осуђујућа или ослобађајућа пресуда.

Из списка предмета произилази да је окривљени АА у дисциплинском поступку оглашен кривим да у временском периоду од 30.11.2006. године до 23.11.2007. године у Панчеву, није вршио редовне контроле и мерења у подземним резервоарима, јер није благовремено и ажурно вршио сравњивање стварног стања горива и материјалног књиговодства, јер није правилно водио материјално књиговодство и зато што је достављао нетачне и непотпуне податке о стању и утрошку горива.

Након правноснажности наведене пресуде Војног дисциплинског суда у Новом Саду, окривљени је оглашен кривим у кривичном поступку што је у временском периоду од 30.11.2006. године до 29.11.2007. године и дана 15.12.2007. године у Панчеву присвојио гориво које му је било поверено на раду, а да би то оправдао уносио је лажне податке у службене исправе чиме је оглашен кривим због извршења кривичног дела проневера из члана 364. став 2. у вези става 1. у вези чл. 33. и 61. КЗ у стицају са кривичним делом фалсификовање службене исправе из члана 357. став 2. и став 1. у вези члана 61. КЗ.

Према наведеном, иако је у оба поступка реч о истом окривљеном и о животном догађају који се одиграо у истом просторном оквиру, чињенични опис дисциплинског престапа из члана 160. тач. 1) и 7) тада важећег Закона о војсци Југославије, битно је различит од чињеничног описа кривичног дела из члана 364. став 2. у вези става 1. у вези чл. 33. и 61. КЗ у стицају са кривичним делом из члана 357. став 2. и став 1. у вези са чланом 61. КЗ. Опис дисциплинског престапа, осим што не садржи уопште чињенице и радње окривљеног у вези присвајања горива које му је било поверено на раду, као и уношење лажних података у службене исправе да би то оправдао, не обухвата радње везане за временски период након 23.11.2007. године до 29.11.2007. године, нити догађај од 15.12.2007. године. Стога се по налажењу овог суда, не може рећи да су чињенице које су обухваћене изреком дисциплинске пресуде којом је окривљени правноснажно оглашен кривим, идентичне оним чињеницама које представљају елементе кривичних дела проневера и фалсификовање службене исправе за које је окривљени оглашен кривим у кривичном поступку, те у конкретном случају, није испуњен критеријум да су дела због којих се окривљени казни гони иста (*idem*), а што даље значи да се не ради о правноснажно пресуђеној ствари, у смислу одредбе члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, па стога нису постојале процесне сметње за вођење против окривљеног, друге врсте казног поступка, поводом истог животног догађаја, у конкретном случају кривичног поступка пред цивилним судом.

Уважавајући судску праксу Европског суда за људска права, Уставни суд Републике Србије поставио је критеријуме на основу којих се врши оцена да ли вођење поступка против окривљеног због дела које произилази из истог животног догађаја, представља повреду начела *ne bis in idem*, а ти критеријуми су: 1) да ли су оба поступка која су вођена против окривљеног, вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је запређена санкција у

дисциплинском поступку по својој природи казненоправна, 2) да ли су дела због којих се окривљени казнено гони иста (*idem*); 3) да ли је постојала двострукост поступка (*bis*). Дакле, тек по испуњењу сва три критеријума, може се говорити о пресуђеној ствари.

Стоји чињеница да је дисциплински поступак који је вођен пред Војним дисциплинским судом, у коме је окривљеном, осим изречене дисциплинске казне за извршени дисциплински преступ, било могуће изрећи и казну затвора у трајању од 20 дана, у конкретном случају вођен за дело које по својој природи и тежини и сврси запређене санкције, представља кажњиво дело, те да је тиме испуњен један од критеријума постављених у пракси Уставног суда-да су оба поступка против окривљеног, вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело (дисциплински и кривични). Међутим, по оцени овог суда, у конкретном случају није испуњен и критеријум који се тиче питања утврђивања идентитета дела, јер дела због којих се окривљени казнено гони нису иста, а из напред изнетих разлога.

Имајући у виду наведено, то су по налажењу Врховног касационог суда, неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног којима се указује да је доношењем побијаних правноснажних пресуда, на штету окривљеног АА, повређен закон из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Поред тога, бранилац окривљеног у захтеву указује и да кривична дела проневера и фалсификовање службене исправе, не могу да егзистирају у стицајном облику, због примене принципа консумпције, због којег је фалсификовање службене исправе, према наводима захтева, саставни део радње извршења кривичног дела проневера. У вези тога, бранилац се између осталог позива на пресуду Врховног касационог суда Кзз бр. 20/2011 од 13.04.2011. године.

Изнетим наводима, по оцени овог суда, бранилац окривљеног указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Наиме, по налажењу Врховног касационог суда, нижестепени суд је правилно применио закон, оглашавајући окривљеног кривим због извршења продуженог кривичног дела проневера из члана 364. став 2. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. КЗ, у стицају са продуженим кривичним делом фалсификовање службене исправе из члана 357. ст. 2. и 1. у вези са чланом 61. КЗ, с обзиром да се у конкретном случају не ради о консумпцији (која подразумева да биће једног кривичног дела редовно и у потпуности обухвата биће неког другог кривичног дела), из разлога што је у овом случају извршење кривичног дела проневера, праћено фалсификовањем службене исправе, чији циљ јесте да се олакша или прикрије проневера, у ком случају дакле, постоји стицај између ова два кривична дела.

Међутим, овај суд наглашава да нема стицаја, ако је употреба лажне исправе законско обележје неког дела или се дело не може другачије извршити осим употребом одговарајуће лажне исправе, а што је случај у предмету у коме је донета пресуда Врховног касационог суда Кзз 20/11 од 13.04.2011. године, на коју се бранилац окривљеног неосновано позива, јер се наведено односило на ситуацију, у којој се кривично дело из члана 359. став 1.КЗ, није могло другачије

извршити, осим употребом службених исправа са неистиниом садржином, а што у конкретном није случај.

Из напред наведених разлога, неосновано се захтевом за заштиту законитости указује да су побијане пресуде донете уз повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости истиче и то да ниједним од изведених доказа нижестепени судови нису утврдили да је било која покретна ствар изнета из круга касарне или на други начин присвојена, при чему бранилац износи сопствену анализу и оцену изведених доказа, другачију од оне коју су дали нижестепени судови у побијаним пресудама, закључујући да се у конкретном случају не може говорити о извршењу кривичног дела, већ о постојању грађанскоправне одговорности за штету.

Изнетим наводима, о оцени овог суда, бранилац окривљеног оспорава оцену доказа од стране нижестепених судова, односно указује да је у побијаним пресудама погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, а што није разлог прописан чланом 485. став 4. ЗКП, због којег окривљени преко браниоца може поднети овај ванредни правни лек, из којих разлога је Врховни касациони суд, захтев браниоца окривљеног, у овом делу одбацио као недозвољен.

Из напред наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци ове пресуде у односу на одбијајући део, на основу члана 491. став 1. ЗКП, а на основу члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП у делу у којем је захтев одбацио као недозвољен.

Записничар-саветник
Марина Радосављевић,с.р.

Председник већа-судија
Јанко Лазаревић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић